

הלכות סבה סימן תרלו

יום שביעי, יזמן (א) יכול לצאת מסבה זו (ד) ולישב באהרה: ב יוצאין בסבה (ה) שאולה [א] (ו) יזמן יוצאין בשל שתפות: ג (ז) הסבה גזולה, פיצד, אם תקף על חברו והוציאו מסבתו וגזלה ונשב בה, נצא, (ח) שאין הקרקע נגזלת: הגה מיהו, לכתחלה לא יושב אדם בסבת חברו (ט) שלא מדעתו, כלישפן אם דעתו לנגלה, וכן לא יעשה סבה לכתחלה בקרקע של חברו שלא מדעתו * וכן בקרקע (י) שהיא של (א) רבים (הגיא ואיח), מיהו, בדיעבר נצא, וכן (ב) (יא) * לא נקצצו ישאל

ב שם וכתבתי
ג קראתא שם
הכתיב ד קל
שכן דהא טריא
קשאלה, רביש
ח קריא ליא
דכתיבתי וקריא
דב וזמן

שערי תשובה

[*] וכן יוצאים בשל שתפות כ"ו, זה דעת הר"ש. ומר"ש דן המש"ץ בתשובה סימן ח דמה דבר רבי"ש והעלה דסבות השתתפים הפסדי אהודי פסלה לדעת רש"י ותוספות וקריין וכן דעת הר"י חסדאי וקר שלטנו פן רבנו יונה, ע"ש. וכתב כ"ו שפטר רבי"ש דף כז נראה מדעת ר"ש, ע"ש, ובמח"ב פתב דלא סימיה קמה דהלש"ץ ולכן היה קביר דמה דליף הר"ש ק"ו שתתים משאלת פרקא הוא, משאלה קלה שלו כל ימי שאלתה כ"ו, ובמקום הק"ו היא באפו אחר דבר הר"ש וכו', ע"ש, אף י"ל רמ"ש מורה הר"ש דקריי אהודי, אף הוא חתום הקציאות כ"ו דעכ"ד סבה בשתתפי

באור הלכה

* וכן בקרקע שהיא של רבים, ע"ן במשנה ברורה מה שכתבנו בשם הפג"ח אבדקס והוא חושש לברכה לבטלה, והנה כמה אחרונים השיטו עליו וע"ן באלה רבה וטעמיהו הקריי וקריי דאין ראיה מסימן תרמ"ט, ובמ"ו וקציעה ובב"ר"שע ובמסארי מרדכי, וע"ל א"ל מדעת פלם דברכה לבטלה כוונתו לא ט"ו, וזה לשון הבית מאיר: הנה"ה וכן בקרקע וכו' — בדרכי משה כתב על זה: ולא ראיתי קוטרין בזה, אלא שסמאן אברתם סבת: ואף בדריעבר וכו' מפל מקום נראה לי דאין לברך עליה כמו שכתב רש"י סימן תרמ"ט, ואס"פ ה"ו ברכה לבטלה, וע"ן סימן חנ"ד מה שכתבתי על גוף הדין דסימן תרמ"ט, והכא ברור דברך, ואין זה ענין לסימן חנ"ד דשם קנה הגזלה וכו', וכל זה בחוקה חברו וכן לגול, מה שאין פן נגדון דיין שעושה סבה ברשות הרבים, הא איהא אלא שאולה ממש, שכרי אינו כפון כלל אלא לשאל המקום עד אחר המג ולהחזירה בעינה בלי שום חסרון, ואפ"ל שואל שלא מדעת אינו, שקריי טרבים ואפ"ל עבדים וזאין ואינם מוחין, וה"ו שואל מדעת ממש ופשיטא דברך, ע"ן שם עוד, עד כאן לטונו, ובהו ממש כתב הב"ר"שע, אכל מה נעשה במה האמת בדרכי משה בשם הירושלמי, והעתיקו הנ"א בבארו: גמליאל ונגא עבר לה מטלמא בשואק, עבר רבי שמעון בן לקיש אפר לה: מאן שרי לך, ובאר האור"ח דע"ד פ"א לא לשירו רבנו במספא ברשות הרבים אלא בדריעבר אבל לא לכתחלה, ואפ"ל לומר דר"קא בשואק במקום שמצוי עבדים ושבים ומכסיק עליהם תר"ד, אכל לא כמי ששכח צדדי רשות הרבים סמוך לפתח ביתו, ויצ"ן זה הנחמתי בפנים ממשוכת שואל ומשיב, אחר"כ עציא בבכ"ר"שע שבמל כוה לגמרי ומטעם אחר, דהא כתב רמ"א בחש"מ שפ"ט סימן קטב סעיף א דאם ע"ן הפלף רשות להצמיד דלתות קב"ו ש"תן, הינא דמלכותא הינא, כי השוקים והתרחבות שלהן ויכולים לעשות פתח מה שירצו, ומעשה פ"ת שהכל פתח רשות הפלף, בין הרחבות שחוף העיר בין אותן שחוף לעיר, וכ"ן שהמלכות יש לה רשות לזכות ואינה מוחה מסתמא מוחלת על זה⁽¹⁾ לעשות סבה ברשות הרבים ואין פ"א אסור גזלה כלל, וע"ן שם שדעתו דאין צריך לשל רשות בפרוש על זה מש"ד העיר, ומסתמא נחת לו מכלא מוחין בידו, ולכן שפיר יכול לברך, ע"ן שם, סוף דבר, הנהגים להקל בזה אין לזכות בידו, כי רבי המתייר⁽²⁾, עוד נראה לי דאם פ"א להחמיר שלא לעשות אפ"ל סמוך לפתח ביתו יצא קלקול גדול, ובהו ראיתי בעיני שעושים הסבה אחר הרבים, ובג"ר"ח הקטנות שם אינו מצוי כל"ך כ"ן שיהיה לכל אחר בית הבטא מקוד, והוא מקום קטן לקטנים לפנות שם וקצמים אף לגדולים ומצוי שאותו המקום אינו נקי שם, ואפ"ל אם רצו לזכות קצת אינו יודע אם יוציל מדינא, שהוא בכלל בית הפסא ושן, וע"ל ב"ר פנים צריך מדינא לברך המלמים של הבית שם, ובבר הארכתי לעיל בסימן פג בבאר הלכה דבור הפתח ו' ונראה, ע"ן שם, וטוב יותר לעשות סבה ברשות הרבים ממש מלעשות סבה במקומות אלו, ע"ן ברכות כ"ד עמוד ב: * לא נקצצו וכו', ע"ן במשנה ברורה במה שכתבנו ובמקום וכו', והוא מהש"ו, עוד כתב בסימן חס"ד, דהוא הדין במקום שהצ"ר יפסיד הם מש"ד העיר והוא נותן רשות לקצ"ר

באר היטב (א) רפ"ס. פתח המ"א: רצ"ע שפ"תנו קצת לעשות סבה בר"הר וא"כ סבה גזולה היא, ואת"ל דכל ישראל מוחלין להם מ"מ יש לא"י חלק בהם, ע"ש שהצ"ח וקצלה: ע"כ אסור לעשות סבה בר"הר שא"י לא מחלי על כך, ואף בדריעבר פ"שה מ"מ לא יברך עליה דת"ר ברכה לבטלה, ע"ש: (ב) לא נקצצו, ובמקום שיש רשות לאצ"י המקום לקח עצים מן היער בדינא

באור היטב

(א) רפ"ס. פתח המ"א: רצ"ע שפ"תנו קצת לעשות סבה בר"הר וא"כ סבה גזולה היא, ואת"ל דכל ישראל מוחלין להם מ"מ יש לא"י חלק בהם, ע"ש שהצ"ח וקצלה: ע"כ אסור לעשות סבה בר"הר שא"י לא מחלי על כך, ואף בדריעבר פ"שה מ"מ לא יברך עליה דת"ר ברכה לבטלה, ע"ש: (ב) לא נקצצו, ובמקום שיש רשות לאצ"י המקום לקח עצים מן היער בדינא

משנה ברורה

זמנים משכעת הזמנים שתרצה, ואפ"ל ביום השביעי אם לא עשית ק"ם לכן, ובכ"ו השמ"ש אסור לעשותה על ידי עצמו, וה"ו ספקא דא"ר"ת, (ו) ועל ידי עבד"ם שרי לעשותה, דר שפ"תנו ב"הו"י ימי החג, (ז) עושה סבה בימי החג הנותרים: (ג) יכול וכו', אשמועינן (ח) דלא פצינן שיהיה סבה לשבועת זמנים ונ"א: (ד) ולישב באהרה, וכן יכול לאכל כו"ו (ט) ולישן כו"ו: כ (ה) שאולה, דכתיב (י) "כל הארץ בישראל יושבו בספ"ת", מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסבה אחת (והי"ו זה אחר זה), וזה (י"א) אי אפשר שיהא לכל, דלא מטי לכל חד שנה פרוטה, אלא על ידי שאלה⁽⁶⁾: (ו) וכן יוצאין בשל שתפות, קל וחומר (ז) משאלה, וכל לשפון כאן דיש לו חלק בה, והנשאר הוא שואל לו, דעל דעת פ"ן נשתתפו: ג (ז) סבה גזולה, בשרה, אין הלשון (ח) מדברך בל"ה, דהא דרש"ן מדכתיב "הג הסכת שעשה לך" למעוטי גזולה⁽⁷⁾, אלא רוצה לומר, דגזולה כהאי שסקף על חברו והוציאו וכו' כשרה: (ח) שאין הקרקע נגזלת, דכל המזקק לקרקע הרי הוא קרקע, וה"ו היא פ"תנו ב"הו"י הר"שונים וכשאלה דמ"א לר"ה⁽⁸⁾: (ט) שלא מדעתו, ש"מ בעל הסבה הוא מקפיד על זה, שלא יראה חברו את עסקו ונ"א אכילתו בלי ידיעתו, וממילא אין נכון לברך עליה, אכל סמוך (י) לכנס ולישב בסבת חברו בשעה שאין בעל הסבה בעל הסבה ב"הו"י, שפ"תנו לא יקפיד על זה, דניתא לה לאצ"י דליעבר מנהו בממונה, (י"א) ומכל מקום אם אפשר ש"כ"א בעל הסבה בע"ד שהוא שם, אף דבצ"ת הבג"סה אינו שם לא יכנס שלא מדעתו, כי אפשר שבעל הבית יתבייש לכנס ולאכל או לעשות עסק אחר בפניו, כתב בבכ"ר"שע, דה"מ נטל רשות מאשתו של חברו כשאינו בביתו נראה דמנהו, דכ"ן דהר"שמה אשתו מסתמא לא יקפיד על זה: (י"א) שהיא של רבים, כתב המג"א אברהם: וצריך עיון, שפ"תנו קצת לעשות סבה ברשות הרבים? ואם תמצי לומר דכל ישראל מוחלין, מפל מקום יש לעבד"ם חלק בהם והעלה דאסור מטעם זה לעשות סבה ברשות הרבים, דעפ"ם פ"תנו לא מחלי, ואף בדריעבר בשרה, מפל מקום לא יברך עליה דת"ר ברכה לבטלה, והאלה ובהו דברכה לבטלה לא ת"י, ע"ן שם שהצ"ח בזה, ועל פ"ן אם אין לו אחרת מ"י לברך עליה, וכן מצ"ד כספ"ר מאמר"הר"ח להקל, ובתשובת שואל ומשיב סימן קכ"ח נכתב, דרחוב שלפני הבית הם שלו ולא מקרי רשות הרבים⁽⁹⁾, (ט"ו) ובפרט היכי שיש להם דעקאמ"ט מש"ד העיר שיש להם רשות לעשות ערבין וספות אין לקפ"ק בזה נ"ת, וע"ן בבאר הלכה: (יא) לא נקצצו, מיער של עבד"ם אפ"ל מדעת העבד"ם, וטעם דין זה ופ"תנו יתבאר לק"ן בסימן תרמ"ט ע"ד א בה"ג⁽¹⁰⁾, ובמקום שיש רשות לאצ"י המקום לקח עצים מן היער בדינא

שער היצ"ן

(1) פ"ר"מגדים, ד"ס צ"ד לישב גם בשמיני, וה"ו שבית דשבות במקום מצוה דשרי ופ"מג⁽⁶⁾: (2) גמ"א: (3) ע"ן במס"א: (4) רש"י: (5) גמ"א: (6) רש"י: (7) פ"ת"ו"ס פ"שם רבי"ש: (8) מג"א אברהם: (9) כ"ו: (10) אלהי רבה ושערי תשובה: (ט"ו) וצ"ע זה כתב גם הפ"ר"מגדים:

תרומה: 1 קנב הרשאה.

הלכות ספח סימן תרלו

ביאורים ומוספים

[שעה"צ ס"ק ו]

וקני שבות דשבות במקום סעודה דש"ר (פמ"ג)⁵.

5) אמנם, במשני כתב שבין השמשות אסור לעשותה כי הוא ספיקא דאורייתא, ומבואר שבניית סוכה אינה שבות אלא איסור דאורייתא [ולענין הנחת הסכך על ידי נכרי, היקל במשני לעיל (ס"ק א), אך מדוקדק מדבריו שלהקים סוכה אסור, הואיל ואיסורו מדאורייתא]. ואכן, בפמ"ג (משב"ז ס"ק א) שהביא השעה"צ מבואר שטעם ההיתר כאן הוא משום שאף מלאכה דאורייתא הותרה על ידי נכרי בבין השמשות לצורך מצוה [ואף שהמצוה לשבת בסוכה בשמיני אינה אלא מדרבנן], כמבואר בשריע לעיל (סי' שמב ס"א), ולא בגלל שהוא שבות דשבות במקום מצוה. וכתב הגר"י טייבויט (בהגהות למשני) שנראה שיש לתקן הגירסא בשעה"צ, ובמקום שבות דשבות צריך לומר שבות בבין השמשות.

[משנ"ב ס"ק ה]

לְכַל תֵּד שְׁנֵה פְרוּטָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שְׁאֵלָה⁶.

6) ואף שארם נחשב בעלים על חפציו אף כשאינם שוים פרוטה, כתב השפת אמת (סוכה כו, ב) שמ"מ אין לפחות משה פרוטה דין ממון [וכמבואר במחנה אפרים ה"ל גזילה סי' א], וכיון שכתוב בתורה "לך" צריך שיהיה לו דין ממון בדבר. והקשה המנחת חינוך (מצוה שכה אות יא) שאם כן איך יוצאים ידי חובה בערבה כסוכת או מצה בפסח כשאינם שוים פרוטה, הרי צריך שהיו ילכם, ותירץ העמק ברכה (סוכה ארת כא) שכשאין עוד בעלים אין חיסרון בבעלות על חפץ שאינו שוה פרוטה, ורק בשותפין שהבעלות עצמה אינה גמורה, צריך שהיה לו לכל הפחות שוה פרוטה כהפך כדי שישבש שלו ממש [וראה תוס' ר"ד סוכה מא, ב], וכן ביאר הגר"ש אלישיב (הערות סוכה כו, ב). וראה שערי תשובה (סי' תפב ס"ק א), ושרית אהיעזר (חיג סי' סז ד"ה ומשיב להסתפק) חכמת שלמה (סי' תרנה סי' ט) שביארו באופנים נוספים.

[משנ"ב ס"ק ז]

לְקַעוּטֵי גִזְלָה⁷.

7) וסכך גזול, הסתפק הפמ"ג (משב"ז ס"ק ד) אם הוא פסול בעצם [וגם כשהוא נמשך מסכך כשר לא יועיל דין פסול להכשירו]. או שפסולו הוא רק כסכך מעל עשרים אמה, שאין בו חיסרון עצמי ויועיל דין פסול להכשירו, וצריך שהוא פסול בעצמו, וכן כתב הבכורי יעקב (ס"ק יג) שבדאי פסול הוא בעצמו. וראה דעת הגר"ח מבריסק (וכרן שמואל סי' טז אות ד) שכיון שפסול זה נלמד מהפסוק של "לך" [לא רק משום 'מצוה הבאה כעבירה], נחשב הוא כפסול בעצם [וראה מה שכתב הגר"ש רחובטקי שם]. אכן האבי עזרי (פ"ה מה"ל סוכה הכ"ה ד"ה ח"ט) כתב, שהפסול בגזול אינו בסוכה עצמה, שהרי הגזול יכול לצאת בה ידי חובה, ועוד, הרי אף בקרקע גזולה יש חיסרון אף על פי שקרקע אינה נחשבת חלק מהסוכה, ומובח מזה שאין הפסול בסוכה עצמה אלא בקיום המצוה של הגברא. וראה עוד במנחת חינוך (מצוה שכה אות יא ד"ה עוד) מה שכתב בגדר הפסול של סכך גזול.

וסכך גזול שהתערב עם רוב סכך כשר, כתב הפמ"ג (משב"ז ס"ק ד) שאף שמבואר בגמ' (ביצה לח, ב) שלא נאמר דין ביטול ברוב כשהרוב שייך לאדם אחר, מי"מ כאן שהסכך הגזול אינו ניכר ואין ידוע אלו ענפים צריך להחזיר לבעליהם, יש לומר שאין צריך להחזיר אלא דומים, ואם כן יכול הסכך הגזול להתבטל ברוב. אכן, הבכורי יעקב (ס"ק יג, וסי' תרמט ס"ק יא) כתב שלמסקנת הגמ' בביצה איסור התלוו בממון מתבטל ברוב, ולכן מתבטל הסכך הגזול ברוב.

[משנ"ב ס"ק ח]

וְכִשְׂאוּלָה דְּמִקָּא לְיִדְהָ⁸.

8) ולענין ברכה, כתב השו"ת הלכות (סי'ה) שלא יברך, כמבואר במשני"ב להלן (ס"ק ט).

ודין זה שהירושב בסוכת חבירו בגזילה יצא בדיעבד, ביאר החו"א

(א"ח סי' קנ ס"ק כב) שדו"א באופן שהבעלים אינו מקפיד על הישיבה בה אלא רק על גזילת הסוכה עצמה, אבל באופן שמקפיד הבעלים על ישיבת הגזול בחצירו, נחשב הוא כגזול על ההשתמשות בקרקע שאינה שלו, ואינו יוצא בה ידי חובה משום שנחשב כיושב בסוכה גזולה [וראה קהלות יעקב (סוכה סי' כב) שביאר מדוע אין בזה משום 'מצוה הבאה כעבירה']. והוסף, שכן הביאור גם בדין השריע לגבי מי שעושה סוכה בקרקע של רבים, שאינם מקפידים אלא על הנחת הסוכה שם, אך אין להם נפקא מינה אם יושב בה או לא.

[משנ"ב ס"ק י]

שְׁלֹפְנֵי הַפְּתִיחַ הֵם שְׁלוֹ וְלֹא מְקָרֵי רְשׁוּתֵי הַרְבִּים⁹.

9) שם (מהדריק ח"א סי' קכח) כתב שהארבע אמות שלפני פתח ביתו נחשבות כשלו, ולפיכך אינן נקראות רשות הרבים [ובביה"ל (ד"ה וכן) כתב שבנאה כסמוך לביתו], ולענין בניית סוכה ברשות הרבים שכל תרשביה יהודים, האם צריך ליטול רשות לכך מהרשויות, ראה בביה"ל שם, ומה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק יא]

הַפְּתָחוֹת הַקְּטָנוֹת לְקַטְנוֹת הַתְּרַמְטֵי קְצִיף אֲבֵהָ¹⁰.

10) שם כתב, שסתם נכרים גחלי קרקע הם, ואם כן אף שנתון הנכרי רשות לקחת מהיער, יתכן שגזול אותה אינו הבעלים עליה.

[ביה"ל ד"ה וכן]

מִקְטָמָא מוֹהֶלֶת עַל 141 וכו', אֵין לְפָחוֹת בִּיָּדָן, פִּי נְבוֹ הַמְתִּירָן¹¹.

11) ולבנות סוכה במרפסת כשהשלטונות [בחוף לארץ] אוסרים זאת משום שמכערים את פני העיר, דעת הגר"ש אלישיב (חשוקי חמד סוכה עמי' רלט) שנחשב בגזול ואסור, מפני שללא רשותם אסור לבנות שם בנינים, וכל מה שהתירו לבנות הוא בתנאי שלא יכערו את פני העיר. נמצא שבבניית סוכה בנדר החוק יש חשש גזול על הבנין עצמו.

12) וכן מי שאין לו מקום לבנות סוכה בביתו, דעת הגר"ש אהיעזר (הליכות שלמה סוכות פי"ז סי"א) שרשאי לבנותה ברשות הרבים, אם נתנו ראשי העיר את רשותם, אלא שעליו להזהר שלא להפריע להילוך הרבים. דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני סוכות פי"ח ס"ק א) שדברי הכה"ל נאמרו בחוף לארץ, אבל בארץ ישראל שבמי המדינה הם יהודים החייבים כמצות סוכה, מותר לבנותה ברשות הרבים באופן שאינו מתע מהרבים לעבור, גם אם מצמצם את מקום הילוכם, ואף אין צריך לבקש רשות מהעיריה על כך. וודעת תורה בשם שו"ת תועפות ראם מבואר, שבלאו הכי אין הנכרי יכול למחות בארץ ישראל, מפני שאין לו קנין הגוף בארץ [אכן בהגהות חתם סופר (על המני"א ס"ק ג) העיר שבדבר זה יש סתירה בין הירושלמי כבא קמא (פי"ז ה"ח) שהתיר לבנות סוכה ברשות הרבים בארץ ישראל, לבין הירושלמי בסוכה (פי"ג ה"א) שאסר, וכן הביא הדעת תורה שהתקשה הגר"א בסתירה זו].

ולבנות סוכה בחצר משותפת של בנין, דעת הגר"ח קרליץ (שם) שאין צריך לשאול רשות מהשכנים, ואף אין בכוחם למחות בו, כיון שכן דרך השימוש בחצר משותפת, ורק אם טוען חבירו שרצה להקים במקום זה את סוכתו, טענתו טענה.

ולבנות סוכה במרפסת שבנה ללא רשות מהשכנים [אותם שזכותם לעכב על פי מנהג המדינה], דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש חיג פכ"ד אות יב) שאסור משום גזול, ואין לברך על הישיבה בה, אלא אם כן יש בידו אישור אמיתי מהעיריה לבנות אף שהשכנים מתנגדים.

ולמעמד בחצר המשותפת עמודים [ירלסים] כדי לבנות על גביהם סוכה, דעת הגר"ש אלישיב (שם) שאם מעמידם רק למשך ימי הסוכות מותר הדבר, אך אם מעמידם בקביעות והשכנים אינם מסכימים, אסור הדבר משום גזול, ואין לברך על הישיבה בסוכה.

הַלְבוּת סֵפֶה סִימָן תְּרִלוּ

ביאורים ומוספים

היתה תקנה מיוחדת [תקנת 'מרישין' לראותה כאילו לא נגולה מעולם.

[משנ"ב ס"ק יח]
לא יצא¹¹⁸].

18) ואם פייס את הגזול בחול המועד, כתב השערי תשובה (סי' תרנ"ב ס"ק ו') לגבי אתרוג גזול שלדעת המשאת משה מתיגלה המחילה למפרע, והתברר שיצא די חובתו ביום הראשון, ולדעת הגבעת פנדס חגט מוקשר לא יצא למפרע, וציון לדבריו בביה"ל לעיל (סי' יא ס"ו ד"ה מצמר) לגבי ציצית.

אכן, לענין פסול 'תעשה ולא מן העשייה בסוכה זו הגולה, כתב בספר זכרון שמואל (סי' כט אות ד') שאין לפסול מחמתו, מפני שחיסרון גזול אינו בסכך עצמו אלא בסוכה בכללותה, ואילו דין 'תעשה' נאמר על הסכך עצמו [וראה שו"ת חלקת יואב היא סי' כו ד"ה אך באמת], ועוד, שהרי לגזול עצמו בודאי הסוכה כשרה, ואם כן אינה נחשבת שעשייה בפסול. והאבי עוזר (פ"ה מה"ל סוכה הכ"ה ד"ה ומה"ט) כתב שאין שייך פסול זה בגזול מפני שהחיסרון אינו בסוכה עצמה, שהרי אף בקרקע גזולה יש חיסרון אף על פי שאינה נחשבת חלק מהסוכה, אלא החיסרון הוא בקיום המצוה של הגברא, ובוה אין שייך דין 'תעשה ולא מן העשייה' [וראה מה שכתב שם שלפי מה שהסתפק בביה"ל בסי' יא (הנ"ל) לגבי ציצית אם יש בגזול פסול משום 'תעשה ולא מן העשייה' יהיה ספק גם לענינו, וראה בזכרון שמואל שם בשם בעל הברכת שמואל].

[מה"ל ד"ה ואם]
אָפֶשֶׁר הַבְּגוּל תְּמִיד טְפִיט¹¹⁹ וכו', פ"ג, וכ"כ בבכוריי"עקב¹²⁰].

19) וכן לענין מי שחיבר את דפנות הסוכה והעמידן על ידי מסמרים גזולים, ואם ינטלו תיפול הסוכה, כתב בשו"ת אגרות משה (א"י"ח ח"א סי' קפ"א) שהסוכה פסולה, מפני שעיקר עשייתה ועמידתה הוא על ידי דבר מול, ואם כן נתמעט מ'תעשה לך - משלך.

20) אכן, לענין יסוד פסול הרפנות נחלקו הפמ"ג והבכוריי יעקב, שהבכוריי יעקב (סי' יא) כתב שדפנות גזולות אינן פסולות משום הפסוק של "לך", כיון שהפסוק נדרש בגמי' על סכך בלבד, אלא הן פסולות משום 'מצוה הבאה בעבירה' בלבד, מאחר שהן חלק מהמצוה, ולפיכך כתב שבין שמבואר בתוס' (סוכה ט, א) שפסול 'מצוה הבאה בעבירה' אינו אלא מדרבנן, אם כן כשאין לו סוכה אחרת, ישב בסוכה זו שדפנותיה פסולות מדרבנן [בלא בריה], כדי לקיים את המצוה לכל הפחות מדאורייתא. מאידך, בדעת הפמ"ג (משב"ז ס"ק ד') כתב המנחת חינוך (מצוה שכה אות י' ד"ה ודע) שטרם שרפנות גזולות פסולות מדאורייתא, וכמבואר בכפות תמרים (סוכה לא, א).

וכיון שפסול מול הוא גם על הרפנות, לכן אף אם הסכך הגזול מסכך מן הצד בחלק הסמוך לדופן ורחובי פחות מארבע אמות, כתב הפמ"ג (משב"ז ס"ק ד') שהסוכה פסולה, ואי אפשר להכשירה מדין ידופן עקומה' [לצד שעל ידי דין ידופן עקומה' הדופן מתעקמת בראשה ולא מתקרבת], כיון שאף דפנות גזולות פסולות בסוכה, והביא הבכוריי יעקב (סי' יג) את דבריו, והמנחת חינוך (שם אות יא ד"ה ע"ד) כתב שאי אפשר להכשירה מדין ידופן עקומה' כיון שהסכך הגזול נחשב כאויר, ולפיכך פוסל כבר בשלשה טפחים.

[משנ"ב ס"ק יא]
אין אסור אם לוקח טעם לסקכו¹²¹].

13) ומקום ציבורי שהעירייה מקפידה שלא יטלו משם עצים, ומי"מ ניתנה לאדם מסוים רשות לקחת משם, דעת הגרי"נ קרליץ (חוט שני סוכת עמ' רכג) שאם הקפדתם על העצים היא מחמת טובת העיר ויפידה, אף אישורם לאדם זה כדין, מפני שאינם בעלים להפסיד את העיר, ואין לו לסכך בוה.

[משנ"ב ס"ק יד]
הַקְרָעוֹת שֶׁלֹּשׁ לְהַעֲבִי"ם נִמְן לָקֵם מִדִּין הַפְּלִבוֹת¹²²].

14) ולענין ארבעת המינים, כתב לקמן (סי' תרמט ס"ק י') שמוותר לברך עליהם בדיעבד באופן כזה, מפני שמוספק אין התשעים לגמילה, ובביה"ל שם (סי' א"ה בעצמו) כתב, שאף שכתב הבכוריי יעקב שאצלנו שאין העברים מוחזקים לגזול קרקעות מישראל וגם כל הקרקעות מוחזקות לבעליהם מדינת המלוכה, אפשר להקל לקצוץ משדותיהם, מי"מ בזמנינו שיש פרעות [ועכו"ם גזולים הקרקעות] תלוי הדבר לפי המקום. ואף שהעתיק לקמן (סי' תרסד ס"ק לב) את דברי הט"ז שאין אומרים בזמן הזה שסתם קרקעות גזולות הן, מי"מ ציון שם לדבריו בביה"ל כאן (ד"ה לא) שנקט כדעת הט"ז רק בצירוף היתר נוסף.

[משנ"ב ס"ק טו]
כְּדֵי שֶׁיִצְדַּק בְּנֵי אֲדָם לְעֵשִׂי"ת תְּשׁוּבָה¹²³ וכו', שֶׁהַפֶּקֶר בֵּית־דִּין הַפֶּקֶר¹²⁴ וכו', [גם לְכַרֵּךְ עֲלֵיקי¹²⁵].

15) ואף קודם בניית החג, שיכול עדיין לשתור את הסוכה, כתב בשו"ת נהר"ם שיק (א"י"ח סי' שכ"א) שאינו מחויב לשתורה ולבנות סוכה חדשה, ויכול לסמוך על 'תקנת השבים'.

16) ולענין מי שלקח סכך מנכרי בלא רשותו וסיכך בו, הסתפק בשו"ת התעוררות תשובה (ח"א סי' קמ"ז) אם הסוכה כשרה, שיתכן שלא נאמרה תקנת השבים בגזילת נכרי, כיון שאין תקנת חכמים מחייבת אותם, ולגביהם לא נאמר הפקר בית דין הפקר, ומאידך, יתכן שבלאו הכי אין חיוב להחזיר לנכרי את הגולה עצמה, אלא יכול להחזיר לו דמים [וראה נתיבות המשפט (סי' שמ"ה ס"ק א)] שאין חיוב השבת גולה לנכרי מדאורייתא אלא רק מדרבנן, ואם כן העצים שייכים לישראל מעיקר הדין. אכן, בספר מקראי קודש (סוכות היא סי' יח אות א' ד"ה והנה לכאורה) צידד שגם לגבי נכרי יש כח ביד חכמים להפקיר את ממונו, והוכיח כן מדרבי הגמ' (בבא קמא לח, א) שחכמים הפקירו את ממון הנכרים [לגבי מויקין] מדין הפקר בית דין הפקר.

17) אכן, לענין מי שנבנס לקרקע חבירו שלא מדעתו, כתב לעיל (סי' ט) שאין נכון לברך עליה, וכן כתב לקמן (סי' תרמט ס"ק ו') ובביה"ל לעיל (סי' יא ס"ו ד"ה ולענין, וסי' תגד ס"ד ד"ה עין) לענין ברבה על לולב גזול שקנאו בקנין המתעיל שנחלקו הפוסקים האם לברך עליו, ושלמעשה אין לברך [וכתב במשנ"ב (סי' תגד ס"ק יח) שהטעם הוא משום 'ביצע ברך ניאץ ה', וראה תוס' בבא קמא כז, א ד"ה אמר], והקשה בשו"ת אגרות משה (א"י"ח ח"א סי' קפ"ג) מדוע בענינו מותר לברך, וביאר הגרש"י איערברך (הליכות שלמה סוכות פ"ז דבר הלכה אות יז) שלענין קודה שניתנה כסכך בסוכה

הלכות סבה סימן תרלו

קא באר הגולה

1 שם בנקמא ז ושיי
ארא יאמרו דמדור
רנן בגולה

הסך בעצמם (יב) *אלא יקנו אותם מעובדי כוכבים, (יג) דכל גזל (יד) אין עושין ממנו סבה לכתחלה (מהיר"ל).
*ואם גזל עצים *ועשה מהם סבה, יאף-על-פי שלא חבין ולא שנה בהם פלוס, (טו) *יצא, תקנת חכמים שאין לבעל העצים אלא (טז) דמי עצים בלבד, (יז) אכל אם גזל סבה *העשויה פראש (ד) [ד] הספינה או בראש העגלה וישב בה, (יח) *לא יצא: הגה והיא הדין אם ראיבן פנה סבה בקרקע שמעון, ושמעון תקף את ראיבן וגזל סבתו הבנויה בקרקע שלו, (יט) לא יצא בה, ואין פאן תקנת

שערי תשובה

ככלל נהנה כ"א, פנה לא מתיר היריב"ש: [ד] הספינה, עבד"ט פלש הש"ז. וכאיר
יכר"י נכתב דאם אפשר שיקרא בעל הסבה בעוד שהוא שם, אף והבת הנקיסה אינו
שם לא יקנס שלא נדפחו, פי אפשר שיקרא והתפיש לנכס והאכל או לצשות עסק
אסור בפניו:

חברו שלא מדעתו דניחא לאנש דליעבר מצוה במקומו, אלא דניל

באור הלכה

שם כל מי שדחה בזמן או פדטים, פסדן אין אסור אם לוצץ הישראל בעצמו, וכן אם נכיר יש לו שוה וישרים הדין המלכות, כפי"ן שיי קשונות רשות לישאל לקצין, למעשה אין חשש בזה שסוסם עכרים גזלי ארצותא מישאל הם ביון שעתה הם שלו מדין המלכות, אבל כלא רשות הנכרי ונאי אין לקצין כיון דפשה גזל מוכרי וגזל נכר אסור, ואף שהגליה רבה גתב על פסקי הש"ס וצריך עיון, מכל מקום לענייני דמי יש להקפיד על זה, דהא בלאו הכי ראי"ו פשטי"ו גבורים ורי"ו טמירין במקומות שלא היו רב ישראל מעולם, ולכן על-כפי"פנים יש לסמוך בצרחה שני הטרם פתחו [בכור יעקב]: * אלא יקנו אותם מעכו"ם, [ואם העכו"ם גב מן העיר, אם העיר היא שוק לארון אחד, לכאורה הא כל התער היא משום דהרי אולש גדול של עכרים ושפיר רשות בירו של ישראל, וזה שפך רק בארצות המדינה שם בגמרא (דף לא) דהרי יאוש מקבר אלא דלא חל היאוש על הקרקע וחל עתה על הפרוה שנקצו, מה שאין פן הקא הארון לא ידע מזה שגב אצלו העצים והרי אולש שלא מדעת אפילו ששתיאש לבסוף, ואם-כן לא נשאר כי אם שניו רשות בירי ישראל, אמנם באמת זה אינו, דאמרין דהארון זה מסתמא גזל אותה מכבר מאדם אחר, ויאוש של אותו אדם חל עתה פשעת קציעת העצים, אבל כל זה נחיא אם העיר שוק לארון, אבל אם העיר הוא שוק להקמילה וגב העכו"ם בפניה העצים, יש לענין אף שפך יאוש, ואולי נאטר דהקמילה רעה מקום שבוניא יקנאו נכסים וכל האלו: * ואם גזל עצים וכ"ו, אם אחד שאל לחברו לאסוי"ו וכדומה להעמיד עליהם הסך והוא שאלו לחברו, יש לומר דהרי גזל ואין יוצא ידי חובתו, ואפילו להפוסקים דכארי להו דאין אנו מקפידין על מעמד בסך קטול, אפשר דבגזל חמיר טפ"ו [פמ"ג], וכוונתו אם השואל השני לא ישלם לו עבוד הקאטוי"ש וישאר משמלו בחירת גולה, וכמו שפסקו האחרונים, דאם לא ישלם לו הדמי עצים נשאר חל בחובת גולה ואין יוצא ידי חובתו בספקה, אבל אם ישלם לו, לא גרע מאלו הוא עצמו גזלו, דאין מושלם לו אלא דמי עצים ויוצא ידי חובתו בהספקה, ודע, דהא דאסרין טפה גוילה, לאו תוקא אם הסך היה גזול, דהוא הדין לענין דתקנת [פמ"ג], וכ"כ בבכור"י יעקב"ו]. ובקונתו חרבים הרבה אנשים אין מותרין בזה, שילקחין קרשים שלא מדעת פוליתו לתעמיר מנון הדפנות וכוונתו להסדיר חכף אסור סבות, אבל באמת אין יוצאין בזה, ששיל-פלוני שמשמש עבדו פהו בגולה, ואסור לברוך על סבה כזו: * ויעשה מהם סבה, אף-על-פי שלא חבין, רוצה לומר, שספק אותה בעצמים ולא חבר העצים להכנין כלל, והנה אמרנו הלא שוק פנה תקנת השבים כלל, קא משמע לן: * יצא, שתקנת חכמים, ואם משיב לו שיקמתו ער אסור סבות וישב לו הגולה כיון, מסתבא דלא יצא, שהרי היא עכשו משמש גם בגולה, והשלקא אם אסור שמתרצה לשלם לו עבדו עצמו ברמי, אמרין שרפנו הפקיעו אסור גולה סמנה, אבל לא בכתיא פוקא, ועין בשער"הציון טה שכתבנו בשם הטעמית-השקל, ויש להלך: * העשויה בראש

באר היטב

מלכותא אין אסור אם לוקח טעם לסך, ט"ז: (א) דמי עצים, ואם אינו רוצה לתת דמי עצים לא יצא, טור, וכן עקר, מ"א: (ב) הספינה, דהוה היא עצמה נגזלת שאין מקנה לקרקע ואין עליו להסדיר דמים אלא כמו שהיא בפניה, דאין פאן תקנת השבים שהרי לא טרה עליה לבתתה הלכך גזולה היא, רש"י, וכתב ט"ז: ניל פשוט שמתר לאדם לפניו לטכחו של

משנה ברורה

דמלכותא, (י"ו) אין אסור אם לוקח משם לסך(י"ז): (יב) אלא יקנו אותם מעכו"ם וכו'. והינו שעפ"ם בעצמו יקצין אותם מתחלה, ואם העכו"ם גבב העצים מן העיר, עין בבאור הלכה. וכתבו האחרונים, דהוא הדין אם קצין הישראל ונתון לחברו, פ"ס פן שרי, דהרי יאוש ביר הראשון הקוצץ ושניו רשות ביר השני: (יג) דכל גזל וכ"ו, רוצה לומר, דשפא גזל העכו"ם הקרקע, (יח) ומכל מקום אם אי אפשר מתר לקצין בעצמו, והכלבד שישל רשות מפעל הקרקע ואפילו הוא עכו"ם: (יד) אין עושין וכ"ו, ואין (ט) לברוך ילישב בספה, ומכל מקום לענין דין הקודם בסערי"קטן יג, במקום שאי אפשר שמתר לקצין בעצמו, אפשר שמתר לברוך בקדינותו שוב הקרקעות שיש להעכו"ם נתן להם מדין המלכות(י), ודינא דמלכותא דינא, ועין לקמן בסיון תוסד בט"ז, והעמקתי דכריי פה בבאור הלכה: (טו) יצא, שתקנת פן צריך לומר, רוצה לומר, אף דמדינתא פסולה היא אפילו אם ירצה לשלם עבור העצים, דצריך לסתור הפננן ולהשיב הגולה לבעליו, מכל מקום כבר תקנו חכמים ברי שדורו בניי אדם לצשות תשובה(י), שאינו משלם לו אלא דמי עצים ודיו, והש פח פיהם לעשות זה, שהפקר בית-דין הפקרי(י), אסרן ממילא אם ישלם לו דמי עצים הרי אחר-כך שלו ממש (כ) ומתו ילישב פה (כא) וגם לברוך עליה(י): (טז) דמי עצים, ואם אינו רוצה לתת דמי עצים (כב) לא יצא: (יז) אבל אם גזל סבה וכ"ו, דהוה היא עצמה נגזלת, (כג) שאיננה מחבר לקרקע, (כד) ואין עליה להסדיר דמים אלא פמות שהיא פניה, דאין פאן תקנת השבים, שהרי לא טרה עליה לבנותה ולא הוציא עליה הוצאות, הלכך גזולה היא: (יח) לא יצא(י), דכתוב "הג הספת פצוה לה שבעת ימים", למעוטי גזולה דלא הרי לך, המשמע מדברי הפגן-אברהם דאף אחרים שישבו בה פסדן לא יצאו ידי חובתם, דלא הרי לך, ולענייני דעמי צריך עיון פנה, ועין באור הלכה: (יט) לא יצא בה, ולא דינא להפוקר לעיל בסערי"ג, דהתם הקרקע פתוקה בעליה עומדת ואינה נגזלת, וכל המחבר לקרקע הרי העגלה וכ"ו, והיא הדין סבה הפניה על-פני קרקע ואינה מקנה כלל לקרקע, וכל שפן על גללים שיקרא לטלטלה מפקום למקום, דשך בה גולה [פמ"ג]: * לא יצא, עין במשנה ברורה פמה שכתבנו דאף אחרים שישבו בה פסדן לא יצאו, והוא מדברי תענית-השקל שכתבין זה מהפגן-אברהם פמה שכתב עין ריש סימן תוסט: ולענייני דעמי אין זה ברור, דהתם בלולב דכתבה התורה ל'כס', כענין להם ממש, שיהא שלו בעצם, דפסול אפלו שאול, לך אם אחד גזל לולב ונתן לחברו לצאת בו, אף דאותו חברו לא גזלו מכל מקום אינו יוצא על-כפי"פנים לא שלו הוא, ולא עריך משאול דאינו יוצא ביום ראשון, מה שאין פן בספקה דלא אסרה התורה רק גזול ולא שאול, כדאיתא בגמרא וכן נסקח בשלמון-ערוך סערי"ב, אפשר דזה גס-כן יוצא דהלא אינו מתפנן לגזלו, וגם אפשר דבית בעל-הבית להרשות לזה הסור שישב בסבתו, דניחא לה לאנש דליעבר מצוה במקומו, ונתקא לא שוק טעם הנאמר במשנה ברורה סערי"קטן ט, ומה שרמז ספק-אברהם לצין ריש סימן תוסט, דהוה דאסור ביר לפני יאוש ביר לאסור יאוש כטו תס, ומה שכתב עוד ונ"ב סבה הרי פמו לתב ביום-טוב ראשון, אשמועינן דבענינו אינו יוצא בכל שבעת ימים מן התורה פמו לתב ביום-טוב ראשון, מדכתוב "העשה לה שבעת ימים" למעוטי גזולה:

שער הציון

תורה: 1 קורות לשים עליהן הסך.

(י"ו) ט"ז וש"א: (י"ז) אחרונים: (י"ט) אחרונים: (כ) מנן-אברהם מעבדא דריש-גלותא: (כא) דבדוראי ריש-גלותא ורפנן הרי מברכין עליה גס-כן: (כב) מנן-אברהם וש"א, ואם אומר שישן הדמים רק שמדחתו מיום אל יום, יצא, דעל-כפי"פנים הלא הוא מן השבים ואיכא גבה תקנתא דרבנן, מן כתב מחצית-השקל: (כג) רש"י: (כד) רוצה לומר, שאף אם ירצה להסדיר דמים אין מועיל [שלא מדעתו של גזל], דצריך להסדיר הגולה כעין:

הלכות ספה סימן תרלו תרלח

השבים, הואיל ולא שרץ בה ולא הוציא עליה הוצאות (תנאי פ"ב דסוכה):

תרלח ספה ונויה אסורין כל שבועה, וכו' ב' סעיפים:

א [*] (א) *עצי ספה אסורים כל (ב) שמונת ימי החג, (ג) *בין עצי דפנות בין עצי סוף (ואפילו קיסם לחצץ בו שני אסור) (מהרי"ל), ואין (ד) נאותין מהן לדבר אחר כל שמונת הימים, מפני שיום השביעי כלו הספה מקצה עד בין השמשות, והואיל והקצה לבין השמשות של שביעי הקצה לכל היום". הגה (ה) ואפילו נפלה הספה אסורים, (ו) ולא מהני בה (ב) תנאי (ט"ו), (ז) אבל *עצים (ב) הסמוכים לספה מתרים, (ח) ועץ לעיל סימן תקיח סעיף ח. *ונאם אחר שעשה השעור

א כותבא כנה ט'
ב הינה ל'
א' פתח, השמיני
ובחין לארץ גם
בשמיני אסור משום
ספק שמיני ג סרין
בפ"ק ד ביצה

שערי תשובה

[*] עצי ספה כו'. ועין ב"י בשם מהר"י מליבו, מי שהחליף ספה פסוקה לא פקע קדושתו הראשונה, וראוהו מסימן תריסה הפ"ש ז' אחרונים דמשמע דוקא הפרש דהרי בהנהגה, וסנה השנית אם נשתמש בה לשם ספה חלה קדושה גם עליה ואם לא נשתמש אלא שאמר זו חלופת זו לא חלה עליה קדושה ואחזקיה לכלי שבועה, משא"כ בנ"י ספה דכס"ב דמהני תנאי, רעמ"א: (ב) הסמוכים, ואם סמך עצים לספה כדי לעבותה אפילו

באור הלכה

* בין עצי דפנות בין עצי סוף, דע, דדעת הרא"ש, ותקנתיו הסוד, דבצ"ע דפנות ליבא אסורא כלל, דהקרא קאי רק על העץ, אכן מהחבר סתם לדינא כדעת הנכבדים בעצי דפנות גם כן אסורים, דדפנות צריכות לה"ל, דאי לא דפנות לא קניא חספה; אכן נחלקו בפרוש, דדעת הפתיחוסף ה"הרמב"ם אסורו הוא רק מדרבנן, וכן כתב הש"ח, אכן ה"ה ועוד כמה אחרונים סוברים להרמב"ם הוא אסור דאורייתא, וכן מן סרין משמע דסבירא לה דהוה דאורייתא, ועין בעשר דהביא גמ"כ הרמ"ה מן דף י' שאמרו שם 'דלמא מן הדין, ולפי פרוש רש"י שם דמהני מן העד של הדפנות, ויבדאי דפנות לא גריצא מן גוי' שלחן, עין שם, אכן מסתפק הל"מ הפרוש שם במתני מן העד של סוף: * עצים הסמוכים לספה, ואם הוסיף בסוף עד שאין גשמים יורדים לתוכה, ה"ש אומרים דפסולה בבסימן תרלא מדברין, אכרם סעיף קטן ב' נהי דאפילו הכי כל הספה אסור בהנאה לדבריהם כל שבועה על-כפניו מהרבנן, ועוד, דאינו יכול לשער באמר ספה מה ששך לסוף, מפל מקום אם רוצה לטל ביום טוב על ידי עננים להכשיר העצה שלא תהיה קצתה פליך שרי, והוא עומת דשכוח במקום מצוה, ולא הוה סתירת אהל רק מדרבנן (פמ"ג): * ואם אחר שעשה השעור וכו' הוסיף ה"שן לא מיתסרא, עין בחדושי אש"ש המעורר לומר דסרין סובר גמ"כ בטהומספות, דדוקא כדי להכשיר ספה הוא מן התורה ונחתר מנה הוא מדרבנן, וכנת סרין גמ"כ לענן ארבעין, ועד כדי שעור הוא מן התורה ונחתר מנה הוא רק מדרבנן, ולעניינת דעמי לא נהירא כלל, ודברי הר"ן הוא בעין מה שאמרו בשבת קל"ג בענין מילה: כל זמן שעוסק במילה חזר בין על ציצין העוקבין בין על ציצין שאין מעקבין, והשעם, הפלה תנא מלקט הוא כפרש"י, הלאמר שפדש אינו חוזר על ציצין שאין מעקבין, ולכן אמר "אם אחר שעשה וכו' הוסיף ד"ן, ורוצה לומר דלאסור שגמר שעור הכשור סכה נחליב בדעוהו שצריך לעשות עוד ד"ן רביעי, הוא מלקט באפי' נמשכן, "אבל אם עשה ארבעתן, רוצה לומר שלא הפסיק ביניהם, נחשבו כל הארבעה בכלל ספה וכלן הן מן התורה, ולכאורה יש לומר דהכ"י לא אמר כדבריו הם דוק כדי להכשיר ספה אסור, ומאן מפיס דאלו הן בכלל ספה ואלו הן בכלל חזר, אימא איפסא? ויותר נראה לי דגם הוא סבירא לה כדבריו הם, אף הוא מפרש דברי רבנו הם דרוצה לומר דמתחלה עשה כדי להכשיר ואחר כך הוסיף, אבל אם עשה כל הדפנות זה אחר זה כסדרן, הם שוות כלם כאחד לדינא, והלכה העתיק בהיותו סוף בשלחן שרדן דברי הר"ן אף דכחוספות והרא"ש הוסיף שיטת רבנו הם, משום דהר"ן מפרש דברי רבנו הם, ואף בזה חלוק על רבנו הם, דלרבנו הם אפילו בלית טכדי להכשיר אסור

הינה כל זמן שבצל הספה אינו שם, אבל קדושה שהוא שם אפסוד דקפיד עליו שלא יראה חברו צטקו וצטקו וצטקו עלי דיעתו, וזה דבר מסתם מצד הסבא, עכ"ל:

באר היטב

(ב) תנאי, פ"ן דאי"ל לטל בין השמשות משום דקא סמר אפילו

משנה ברורה

היא כקרקע, (כה) מה שאין כן הקא לא קניא הספה בקרקע דראובן, אכ"פ לא גזל אלא העצים ולא הנקרקע והרי גזולה: **א** (א) עצי ספה וכו', דכתיב "חג הסבאות שבועת ימים לה'", כשם שקל שם-שמים על החגיגה כה קל שם-שמים על הסכה⁽¹⁾, ואפילו (ב) עשה סכה אסורה בחל-המועד ואין צריך לראשונה, אפילו הכי עצה אסורה בהנאה: (ב) שמונת, ולדין (ג) גם בתשיעי⁽²⁾, שהרי בשמונה עדין מחיב לכלל בספה, ובין דאתקצאי בין-השמשות אחקצאי לכלי יומא, ואם חל שפת אחר יום-ט"ב, נוהגין שלא להסתפק ממנו גם בשבת, דהוי כמכין מיום-טוב לשבת⁽³⁾: (ג) בין עצי דפנות וכו', ואין נפקא-מנה בין ספה חדשה ובין ישנה (ג) כל שספוכה לשם חג, אבל היושב בספת רועים וברגל וקצין הרי היא כספה דעלמא, שבשכיל שנוכס זה לאוכל שם פתו לא נתקדשה: (ד) נאותין, הינו (ד) דרך בטול, שפנה תפול קדושה, אבל בעוד שהיא קניית אין אסור הנאה ממנה⁽⁴⁾, בגון לסמן עליה או להצית עליה שום דבר⁽⁵⁾, בין שעדין קדושה עליה: (ה) ואפילו נפלה הספה וכו', הינה (ה) דאפילו להפסיקים דקברי דמן התורה אינה אסורה אלא בעודה קניית, מדרבנן מיקא אסור לקנות ממנה (ו) משעם מקצה, דאתקצאי (ו) בבין-השמשות של תחלת החג: (ו) ולא מהני בה תנאי, אף אם אמר איני בודל כל בין-השמשות, פ"ן דאי אפסוד לטל בין-השמשות (ח) משום דקא סמר אפילו, ואחזקיה לכלי שבועה, מה שאין כן בנ"י ספה בסעיף ב' דמהני שם תנאי, ודע, דקא דמשמע מסתימת רמ"א דלא מהני תנאי בשום גונא ואפילו נפלו, הינו דוקא בשבעת הימים, (ט) אבל בשמיני שלי, דאסורו הוא רק משום מקצה, מהני תנאי לכשיפלו ש"יכול להשתמש בהן: (ז) אבל עצים הסמוכים וכו', עין לעיל בסימן תקיח במשנה ברורה סעיף קטן לט, שם בארנו כל פ"ט דין זה: (ח) ועין לעיל בסימן תקיח סעיף ח, ורוצה לומר, דשם קבאר בהג"ה דאם נרק וביילות על הסוף דאינן בטלות לגבי הסוף, והוא הדין הקא בספה

שער הצינור

(כה) ואפילו אם שמעון השאילו הנקרקע לראובן להצמיד שם ספתו מפל מקום אין הנקרקע עומדת בלשון ראובן, דהרי אינה רק לשבועה ימים וכן מצד המגן אבהם, וכן כתב הט"א ש"ך (ב) ב"ת"י"סוף בשם אחרונים: (ג) ת"א"ג"ס: (ג) עבודת-הקדש להרש"ב"א, אכן דבריו לכאורה קצת סותרים, שפתחלת דברי שבת' בפעושה לשם חג' משמע שבפעושה לצל אפילו אם יושב בה פכה ימים לא נתקדשה על-ידי-יה, ודלא פדעת רבנו יצחק הסוכא כענין אכרם סעיף קטן ב', ומסוף דבריו שכתב שבשכיל שנוכס זה, וכו' משמע שאם יש לו ספה שפעושה בקצין לצל והוא יושב בה בחג הספות (דיקטורה היא מן הדין) נתקדשה, וצריך עי"ל: (ד) ט"ז: (ה) הינו הר"י בתוספות, וגם זה לאו מלקט אורייתא, דדעת חס"י של שלמה בביתא דאף כנפלה אסור סדאורייתא: (ו) תוספות: (ז) וכל ימי חג קניא אריכסא דמי, כדאייתא בגמרא: (ח) בן פרש"י, ולא העמקתי מה שכתב המגן אבהם דלפי זה אם הוא בענין דלישא סתינת אהל (ורוצה לומר, לשיטת הר"י) שם כשהיתה רעושה מבעוד יום, וכו' שכתב המחצית השקלה, דדדע דבמה ראשונים השיגו על רביה בזה וסבירא להו דבכל גווי אית בה משום אסור סתינת דבר-תורה: (ט) ב"ת"י"סוף בשם הר"ן:

